

להיזהר מלחשוד - גם כשהייבים!

הגם שציווי ביד הדין הוא רק להשביע כדי לשלול אפשרות של כהן צדוקי - אבל בטהרת ליבם הזך חששו שמא היה התגנב רגש כלשהו של חשד.

הדברים אמורים גם לגבינו - שנצטוו להשיב אבידה בסימנים, ולדרוש אם המבקש רמאי, ולהלוות רק עם עדים.

חובה עלינו להיזהר, ולשמר את הפעולות וקיום דינים אלו - נקיים מתערובת חשד עצמאי - שעלולים לנבוע מפסילת הזולת!

עוד ניתן ליישב לפי דבריו המפורסמים של **הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל** ש'יבן אדם לחבירו - זה אש"!!!

כשנוגעים בשלהבת נכוים - גם כשעושים זאת בשליחות מחוייבת ומוצדקת!!!

[הגרי"פ מפסק בראיות שהביא הגר"ח, שיתכן לומר שהיה בכל מקרה סיבה נוספת שגרמה לעונש, ואכמ"ל].

ואילו **הגאון רבי חיים גריינמן זצוק"ל** סובר שיתכן לומר שכהן גדול שהיה מפורסם בצידקותו כשמעון הצדיק באמת לא היו משביעים.

ולכן כאשר היו משביעים כהן רגיל - בהחלט יש מקום להחשיב את הפעולה כחשד - שאם אינו מוצדק עלולים ללקות עליו.

מסרוהו זקני בית דין לזקני כהונה, והעלוהו בית אבטינס והשביעוהו, ונפטרו והלכו להם, ואמרו לו אישי כהן גדול - אנו שלוחי בית דין, ואתה שלוחנו ושליח בית דין, משביעין אנו עליך במי ששכן שמו בבית הזה - שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו לך! הוא פורש ובוכה, והן פורשין ובוכין. [יח:]

הוא פורש ובוכה - שחשדוהו צדוקי, והם פורשין ובוכין - דא"ר יהושע בן לוי כל החושד בכשרים לוקה בגופו. [יט:]

יש להבין מה הפחד של זקני הכהונה - הרי הם רק מבצעים את שליחותם כמידי שנה בשנה, להשביע את הכהן הגדול?

וכי אם הכהן הגדול באמת כשר - זקני הכהונה ייחשבו ליחושד בכשרים, וילקו בגופם אפילו שהם רק מקיימים את שליחותם של זקני בית דין?

מסביר **הגאון רבי יצחק פנחס גולדווסר שליט"א** שטבע האדם לחפש את מומי זולתו, ולהתכבד בקלון חברו.

ולכן חששו זקני הכהונה שמא ח"ו השתרבבה לליבם איזו תחושת חשד פנימי - שמתבסס על ציווי בית הדין, וילקו בגופם.

הצדוקים יודעים את האמת - ומתווכים רק בגלל תאוות המרידה!!!

שהותר לו לשתות, הצימאון נעלם!!!

כך גם מסופר באחר מספרי הראשונים - על מלך שביקר בעיר אחת שהיה בה זקן מופלג שלא חצה מימיו את הנהר שמחלק את העיר.

הורה לו המלך כיון שעד עתה לא חצית עד הנהר, איני מורשה לך לחצותו עד סוף ימך! ואם תעבור על דברי תיענש בעונש מוות!

ועוד באותו היום הזקן ההוא עבר את הנהר, שאל אותו המלך מה קרה פתאום היום שעברת את הנהר?

ענה הקשיש ואמר למלך - מרגע שאסרת עלי, התחיל לבעור בי יצר מיוחד לעשות מה שאסור לי...

וזהו יצר המרידה!

ת"ר מעשה בצדוקי אחד שהתקין מבחוץ והכניס ביציאתו היה שמח שמחה גדולה פגע בו אביו אמר. לו בני אף על פי שצדוקין אנו מתיראין אנו מן הפרושים. [יט:]

יש להבין מה יועיל להשביע את הצדוקים - הרי לפי טעותם זה נחשב שבועה לבטל את המצוה?

מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א מסביר בשם מרן החזון איש זצוק"ל שהצדוקים יודעים את האמת - וטוענים ההיפך רק בגלל תאוות המרידה!!!

בירושלמי מסופר על שרבי חגיי היה תשוש מהצום, כשבא רבי מנא לבקרו התיר לו לשתות.

לאחר שעה חזר להתעניין במצבו - אמר לו רבי חגיי שמרגע

כאשר התורה אהובה ומענינת - אין צורך ב'מיעוט שיחה'!

כלל, ולאחר כמה ימים ראה שאינו מסוגל לעמוד בזה.

כיוון שהדיבור הוא כמו אוכל - ואדם צריך לדבר קצת, דיבורים כשרים ולא לשון הרע כמובן.

אמנם לכאורה נראה בתהלים (קיט, צז) ששייך מציאות שהשיחה תהיה כל היום רק בדברי תורה, בלי מיעוט שיחה של דברים בטלים כלל, שכתוב "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי", וכיצד זה שייך?

ההסבר הוא - שניתן לחיות עם זה דווקא כאשר יש אהבת תורה, ולא סתם אהבה, אלא "מה אהבתי", אהבה גדולה מאד, שזה מעניין ומושך, ויש בזה מתיקות וערבות וסקרנות!

כאשר התורה אהובה כל כך, ממילא כל היום זה השיחה - כי זה נעים מאד, ולא קשה כלל, וכבר אין צורך לשוחח בדברים בטלים, כי התורה היא השיחה הטובה והנעימה ביותר.

אמר רבא השח שיחת חולין עובר בעשה שנאמר ודברת בסם ולא בדברים אחרים רב אחא בר יעקב אמר עובר בלאו שנאמר (קהלת א-ח) כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר. [יט:]

משמע שיש אסור גמור לדבר כל שיחת חולין, ויש להבין שהלא אחד מקניני התורה הוא 'מיעוט שיחה' - שאפשר לדבר מעט?

מסביר **הגאון רבי אברהם ארלנגר שליט"א** שכל דיבור שאדם צריך אותו עבור לימוד התורה - אינו נחשב ל'דברים אחרים'.

דיבור שמסייע לאזור כוחות לעסוק בתורה - אינו חשוב ביטול תורה, אלא אדרבא הוא קיום התורה!

ומרן הגרי"ג אדלשטיין שליט"א רגיל להביא את דברי הגר"א ש'מיעוט שיחה' - אין הכוונה למעט בשיחה לגמרי, אלא צריך שיחיה 'מיעוט' כפי הנצרך ליישוב הדעת.

וסיפר מעשה שהיה בתלמיד שניסה שלא לדבר דברים בטלים

עיסוק במידות המקדש - סגולה להעלה מאויבים!

והלא לשכת הטלאים הית' במקצוע צפונית מערבית, וארבע לשכות היו שם, אחת לשכת הטלאים, ואחת לשכת החותמות, ואחת לשכת בית המוקד, ואחת לשכה שעושינה בה לחם הפנים. [טו:]

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מביא שהעיסוק בסוגיות אלו של בתבנית המקדש ומידותיו - היא סגולה להינצל מרודפים.

והביא מעשה ביהודי שנתקף בפחד מות, מפני נכרי שהפסיד אצלו כל כספו, והגוי התנכל להמיתו.

בצר לו פנה היהודי הגיע רועד כולו מפחד - לפני השרף מהרי"ל **דיסקין זצוק"ל**, לאחר ששמע את מצוקתו יעץ לו הרב מבריסק שילמד כל יום משניות מסכת מדות. היהודי נהג כך והגוי הפסיק לרדפו. חכמי ירושלים נלאו למצוא מקור לעצת הרב.

כאשר שמע זאת **האדמו"ר מסטמאר הגאון ר' יואל זצוק"ל**, אמר שהמקור לכך כתוב במסכת זבחים [נד:]: המבארת את הנאמר בספר שמואל [א' פ"ט] 'ויבקש שאול להכות בחנית בדוד... ודוד ברח וימלט ויבא אל שמואל הרמתה... וילך הוא

ושמואל וישבו בניו'. שואלת הגמרא מה ענין ניות אצל רמה? מתרצת הגמרא שהיו יושבים ברמה ועוסקים בנויו של עולם.

ומפרש"י "עניני בית הבחירה", הרי לנו שבשעה שדוד המלך פחד מהחרב, הלך ועסק בעניני בית המקדש שבה עוסקת מסכת מדות - וכנראה שזה המקור לעצת הרב מבריסק.

ומוסיף לבאר ע"פ זה את מה שנאמר [מדות פ"ג מ"ח] שאסור להניף ברזל על המזבח, משום שהמזבח נברא להאריך ימיו של האדם, והברזל נברא לקצר ימיו של אדם, ואין זה בדין שיונף המקצר על המאריך, ועוד שהמזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורת ומחבל.

לאור הדברים הללו - שהמזבח נברא להאריך ימיו של האדם - מובן היטב, שבימינו שאין בידנו מזבח, הלימוד בעניני המזבח נחשב כמזבח - ומאריך ימים.

ועוד שנאמר על המזבח שעושה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, ולכן לא יבא עליו כורת ומחבל.

וכשיש שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, יש גם שלום בין ישראל לנכרי המבקש להמיתו, להינצל מידו לחיים טובים וארוכים.

עיקר עבודת יום הכיפורים לטהר את הלב בעניני בין אדם לחבירו

וראו להתבונן עד כמה נורא ואיום הוא חומר הדין - שאם כל הצרות הכי נוראות, הם כבר אחרי שהורידו את כוחו של הקטגור, מה היה יכול להיות לולי זאת.

ובכל זאת אנו מבקשים - הס קטגור - שה' יוסיף להפחית את כוחו, שלא יקטרג.

וכדאי לדעת שיש גם אפשרות יותר טובה - שהקטגור נעשה סגור! איך זוכים לזה? הטור [תר"ן] כתב שצריך להתפייס בעיוה"כ כדי שיהא לב כל ישראל שלם כל אחד עם חבירו ולא יהיה מקום לשטן לקטרג עליהם.

ומביא מהפרקי דר' אליעזר שבמצב כזה השטן עצמו בא לפני הבורא ומעיד שאין אומה כזו בעולם!

רואים שעיקר העבודה היא לטהר את ליבנו בעניני בין אדם לחברו - להיות באחדות ולמחול איש לרעהו בלב שלם.

וכך נזכה לאושר הגדול - שה' ישמע שעוותינו, וימחל לכל עונותינו!

ושטן מאי אמר? א"ל שטן ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני, ממאי? אמר רמי בר חמא השטן בגמטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי, תלת מאה ושיתין וארבעה יומי אית ליה רשותא לאסטוני, ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני. [כ.]

הנה אנו אומרים בפיוט 'הס קטגור וקח סניגור' - ויש להבין הרי אין לסטן רשות להסטין ביום הכיפורים?

אומר **מרו הגראי"ל שטינמן זצוק"ל** שכמו במלכותא דארעא שהמשפט אינו נפתח ללא דברי התביעה של הקטגור, כך גם במלכותא דשמיא.

ואם כן ודאי שגם ביום הדין של יום כיפור - יש קטגור שפותח את התביעה, אלא שההבדל הוא עד כמה גדול כוחו של התובע.

ה' ברחמיו הגביל את כוחו של השטן - שלא יהיה לו כח לדקדק כל כך ביום הנורא עם כל עומק הדין.

שלמה רצה ללמדנו - מהו המושג 'חוקה'!

חתר להבין את מצות פרה אדומה, אלא לברר מהו הגדרה של 'חוקה'!

אמנם ידע והאמין שאין לו סיכוי להבין את טעם המצווה הזו - ובכל זאת ניגש ללבן את הסוגיה.

כיוון שרק אחרי שהחכם מכל אדם - ניסה להבין אותה, וראה בחוש שהיא רחוקה ממנו, הובהר לנו ולו - מהו המושג 'חוקה' - שלא ניתן להבינה בשכל האנושי - אפילו הכי מחוכם בעולם.

[תפוחי זהב]

ור' עקיבא היינו דקאמר שלמה (קהלת ז-כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ורבנן ההוא למזה ולמזין עליו טהור ונוגע בהן טמא. [יד.]

יש להבין מדוע שלמה המלך ניסה בכלל להבין את מצוות פרה - הרי ה' אמר חוקה היא! - וכי העלה בדעתו שיצליח בדבר שה' אמר שא"א להבין?

מתרץ **הגאון רבי שמעון משה דיסקין זצוק"ל** ששלמה לא

מפני מה הפסיד משה את הכהונה?

[ויחזר אף ה' במשה' (שמות ד-יד) רבי יהושע בן קרחה אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם, וזה לא נאמר בו רושם, ר"ש בן יוחי אומר אף זה נאמר בו רושם, שנאמר (שמות ד-יד) 'הלא אהרן אחיך הלוי', והלא כהן הוא? הכי קאמר אני אמרתי אתה כהן והוא לוי, עכשיו הוא כהן ואתה לוי].

ויש לבאר שהוא הפסיד את הכהונה מחמת שסירב להיות שלוחו של מקום לגאולת ישראל, לכן מדה כנגד מדה הפסיד הכהונה - שעניינה הוא להיות שלוחו של מקום בעבודת המקדש.

דאמר רב הונא בריה דרב יהושע הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו, דאי אמרת שלוחי דידן נינהו - מי איכא מידי דאנן לא מצינן למעבד, ושלוחי דידן מצו עבדי? [יט.]

התוספות כתבו שודאי הכהנים הם שלוחי דרחמנא - וכל הנידון בנדריים הוא האם הם גם שלוחי דידן קצת.

הגאון רבי חיים פינשטיין שליט"א מסביר מדוע הפסיד משה את הכהונה - שניתנה לאהרון אחיו.

הנה בגמרא זבחים [קב.] מבואר דמשה רבנו הפסיד הכהונה מפני שאמר 'שלח נא ביד תשלח'.

לתגובות הערות והארות ניתן לפנות לכתובת:

peninim88@gmail.com

הפנינים מלוקטים ונערכים בשינויי עריכה וקיצור נדרשים

ניתן להשתתף בהוצאת העלון בנדרים פלוס

באמצעות **'נוה אריה' - פנינים מאירים**